

แบบฟอร์ม Knowledge Capture
เรื่อง การติดตามหาชีวิตจักรหนอนผีเสื้อเจาะไม้สัก (Life Cycle)
นำใช้การกำจัดทำลาย เพื่อเพิ่มคุณภาพไม้สักในพื้นที่สวนป่า

.....

สรุปโดย นายอนุชิต เกษียร หัวหน้างานสวนป่าแม่สรอย

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน

๑. บริบทหรือความเป็นมา

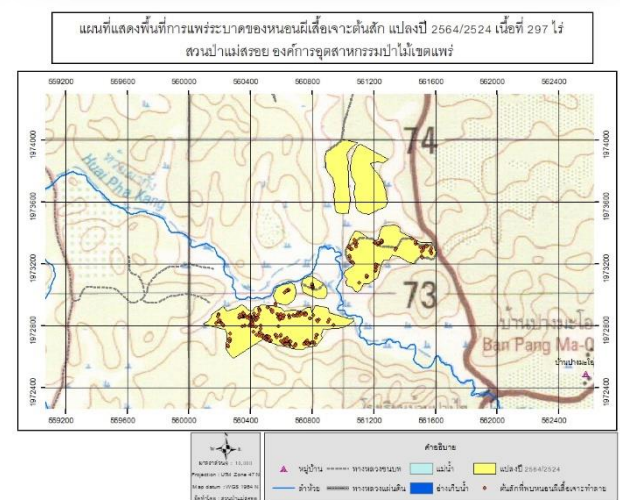
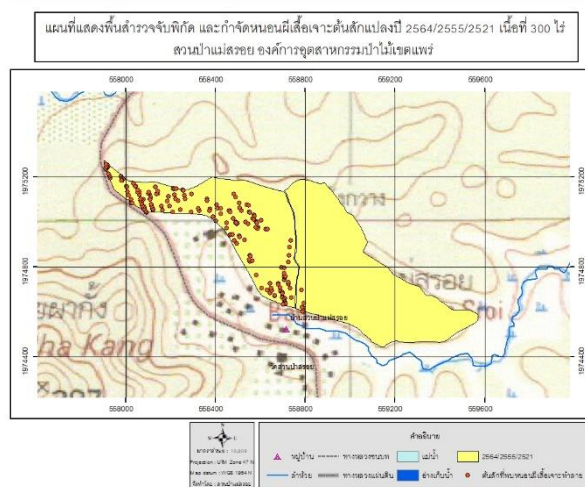
ตามทีงานสวนป่าแม่สรอย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ ได้ดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าไม้สัก เพื่อประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจในระยะยาวและยั่งยืนให้กับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ แต่เนื่องจากพื้นที่สวนป่าไม้สักของงานสวนป่าแม่สรอย ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของหนอนผีเสื้อเจาะต้นสัก Teak Beehole Borer. : TBB (*Xyleutes ceramicus* Walker.) อย่างรุนแรง ทำให้คุณภาพไม้สักของสวนป่ามีคุณภาพค่อนข้างทราม จำหน่ายได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาตามตารางมาตรฐานของ อ.อ.ป. ส่งผลให้ อ.อ.ป. ต้องสูญเสียรายได้ไปเป็นจำนวนมาก ได้รับความเสียหายในวงกว้างและรุนแรง ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและลดปัญหาดังกล่าว งานสวนป่าแม่สรอย จึงได้จัดทำเทคนิคการกำจัดหนอนผีเสื้อเจาะต้นสักอย่างง่าย เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคแมลง และตัดวงจรชีวิตของหนอนผีเสื้อเจาะต้นสัก ที่มีวงจรชีวิตเกี่ยวข้องกับไม้สักโดยตรง เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพของไม้สัก และเพิ่มมูลค่ารายได้ให้กับองค์กร

๒. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

๒.๑ ให้สวนป่าคัดเลือกพื้นที่ที่พบการระบาดของหนอนผีเสื้อเจาะไม้สักอย่างรุนแรงและบริเวณที่มีการกำจัดหนอนผีเสื้อเจาะไม้สัก โดยวางแผนการสวนป่าละ ๖ แปลง ตามช่วงอายุดังนี้ ช่วงอายุ ๑ - ๕ ปี, ช่วงอายุ ๖ - ๑๐ ปี, ช่วงอายุ ๑๑ - ๑๕ ปี, ช่วงอายุ ๑๖ - ๒๐ ปี, ช่วงอายุ ๒๑ - ๒๕ ปี, ช่วงอายุ ๒๖ - ๓๐ ปี โดยวางแผนการช่วงอายุละ ๑ แปลง

๒.๒ ในแปลงการ ๑ แปลง ให้เลือกสุ่มจัดวางจุดสำรวจให้ทั่วแปลงปลูก โดยแบ่งเป็นจุดบริเวณหัวแปลง ท้ายแปลง และกลางแปลง แล้วแต่ความเหมาะสมของพื้นที่ แปลงการ ๕ จุด จุดละ ๒๕ ต้น รวมทั้งหมด ๑๒๕ ต้น โดยจับพิกัด GPS ในจุดสำรวจไม้สักทุกต้น พร้อมทั้งสเปรย์สีเบอร์ต้นไม้หรือติดแท็กเบอร์ต้นไม้ทุกต้นให้ชัดเจน ตามตัวอย่างแผนผังการวางแผนการของไม้สักที่มีอายุ ๑ - ๓๐ ปี

แผนผังวงจรชีวิต แสดงระยะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Metamorphosis) ของหนอนผีเสื้อเจาะต้นสัก

ภาพประกอบชีฟจักรหนอนผีเสื้อเจาะไม้สัก (Life Cycle) สวนป่าแม่สรอย

๓. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

๑. เพื่อสำรวจติดตามชีฟจักรและความรุนแรงการแพร่ระบาด TBB นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อมา กำหนดแนวทางวิธีการกำจัดที่เหมาะสม ประหยัดที่สุด และมีประสิทธิภาพสูงสุด
๒. เพื่อกำจัดหนอนผีเสื้อในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม และกำจัดเถาว์วัลย์ วัชพืชบำรุงต้นสัก อีกทั้ง เป็นการสำรวจพื้นที่แนวเขตสวนป่าไปในตัว

๔. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ

๑. เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพของไม้สัก และเพิ่มมูลค่าเพิ่มรายได้ให้กับองค์กร
๒. ลดการแพร่ระบาดของหนอนผีเสื้อเจาะต้นสัก

๕. บทสรุป

จัดทำแบบฟอร์มรายงานมาตรฐาน (เป็นที่ยอมรับ และเข้าใจของทุกสวนป่า อีกทั้งต้องง่ายในการ เข้าใจ เพื่อหลีกเลี่ยงสับสน เนื่องเกี่ยวกับการเบิกงบประมาณ) ระบุชีฟจักร ระบุความรุนแรง หรือลักษณะ พิเศษของการพบต่างๆเช่นพบมากในลักษณะใด พบน้อยมากหรือไม่มีเพราะลักษณะใดด้วยเมื่อการติดตามผลใน ครั้งต่อไปนำมาหาค่าเฉลี่ย อัตราการเพิ่ม หรือลด ต่อไป